

FLUIT, VLAG, VAR

Tekst: Marcel Tabbers

Beeld: Wim Holleman en
Aniko Kovacs

“Ik had niet de ambitie om topscheids te worden. Uiteindelijk bleek dat ik er talent voor had. Dan ga je de lat steeds hoger leggen.”

Diana Dutilh: “Het Europees kampioenschap maakte de cirkel rond.”

AFSCHEID VAN EEN VOORVECHTSTER VAN VROUWEN OP DE KANT

OM EEN 'KLASSIEKE' REDEN BESLOOT DIANA DUTILH DE OPLEIDINGSCURSUS TOT WATERPOLO-OFFICIAL TE GAAN VOLGEN IN 1998. BIJ HET AFGELOPEN EUROPEES KAMPIOENSCHAP VOOR VROUWEN IN EINDHOVEN NAM ZE AFSCHIED. NA HET DUEL OM HET BRONS, TUSSEN ITALIË EN GRIEKENLAND, WAS HET KLAAR. WE KIJKEN TERUG OP EEN CARRIÈRE WAARIN DE GEBOREN VLAARDINGSE (1975) TIJDENS DE VELE INTERNATIONALE TOERNOOIEN HET AANTAL VROUWELIJKE SCHEIDSRECHTERS ZAG TOENEMEN.

GEEN PIONIER

Een pionier wil Dutilh zichzelf absoluut niet noemen. Dat het aantal vrouwelijke scheidsrechters, nationaal en internationaal gezien, inmiddels zo'n 40 procent is, vindt ze het gevolg van een organisch proces. “Het is toch logisch dat het is gebeurd. In het begin van mijn loopbaan waren Ria Lenferink en ik de enige vrouwen in de eredivisie. Het aantal vrouwen was toen nog niet zo groot. Je moet het daarom een beetje zien in de geest van die tijd. Het heeft voor mij persoonlijk tot gevolg gehad dat ik af en toe moest strijden voor mijn plekkie. Het meest omdat in die wereld de mannen de boventoon voerden en ons soms niet serieus namen.”

ZV VLAARDINGEN

Maar hoe kwam het dat je ooit begon? “Bij ZV Vlaardingen werd toentertijd de vraag gesteld of er mensen naar de opleiding wilden gaan. Net als bij iedere club was daar een tekort aan scheidsrechters. Ik ben met Jolanda Zwart naar Hendrik Ido Ambacht gegaan. Erwin Schapers was een van de docenten. Ook lid van Vlaardingen.” De club heeft in de loop der jaren veel goede scheidsrechters voortgebracht. “Jolanda schopte het ook tot de eredivisie. Net als Mark Hendriks en, vroeger, Jos Troost, Peter de Boer, Rinus Elbers en Peter van Wilsum. Of het toeval is weet ik niet. Laten we het op een feit houden.”

Diana in actie tijdens de wedstrijd om het brons tussen Italië en Griekenland op het EK in Eindhoven.

Diana met Juan Carlos Colomimas Exponda die samen met haar de laatste wedstrijd floot van Diana.

Dejan Perisic heeft net bloemen gegeven bij het afscheid.

Op het carrièrepad dat Dutilh bewandelde was nooit iets uitgestippeld. De stapjes omhoog waren een logisch gevolg van het proces dat zich daarvoor afspeelde. Als 23-jarige beginnend scheidsrechter had Dutilh nooit kunnen bedenken dat ze vanuit de Kring Rotterdam – ZRO – vrij snel zou promoveren naar het District IV. “Ik had niet de ambitie om topscheids te worden. Uiteindelijk bleek dat ik er talent voor had. Dan ga je de lat steeds hoger leggen. Nadat ik bonds-A was geworden, kwam ik op de internationale lijst. Eenmaal deel uitmakend van de LEN en FINA wilde ik daar weer stappen maken.”

RIO DE JANEIRO

Die stappen leidden tot aan de Olympische Spelen. In Rio de Janeiro. Tot 2016 ging er nooit een vrouwelijke waterpoloscheidsrechter naar de Olympische Spelen van een land dat niet meedeed. Dutilh had dus een primeur. “De Nederlandse vrouwen hadden toen in Gouda op het kwalificatietoernooi de Olympische Spelen gemist. Ik stond in het rijtje om mee te gaan, maar toen Nederland zich niet geplaatst had, wist ik eigenlijk zeker dat het voor mij ook voorbij was. Tot de FINA voor het eerst besloot om ook een neutrale vrouwelijke official af te vaardigen bij het waterpolo. Ik ben toen drie weken in Brazilië geweest.”

Al die toernooien over de hele wereld kosten natuurlijk heel veel tijd. Hoe heb je dat ooit gedaan? “Tegen de tijd dat ik in 2009 internationaal ging fluiten startte ik mijn eigen bedrijf, een fiscaal advieskantoor. Daar heb je eigenlijk een telefoon en laptop voor nodig, dus kon het werk gewoon doorgaan. Ik liet dat altijd wel weten via een mailtje dat ik in het buitenland was, want soms stuurde ik midden in de Nederlandse nacht wat rond als ik China was bijvoorbeeld. Los van het werk moet je met het thuisfront natuurlijk goede afspraken maken.”

POSITIONEREN

Vrij snel na je internationale aanstelling was je zwanger. Dat was dus een extra uitdaging? “Ik was op het EJK in Oekraïne in verwachting. In 2010 werd onze dochter geboren. Het is nooit zo geweest dat ze zijn meegegaan naar de toernooien. Als internationaal scheidsrechter doe je aan topsport. Het kan gewoonweg niet samen. Of je bent moeder of je bent scheidsrechter. Een onderdeel van je werk tijdens zo'n toernooi is dat je ook bij collega's gaat kijken. Of een situatie bestudeert van een spelsituatie. Zo zag ik vanaf de tribune een keer dat de Verenigde Staten een andere manier van verdedigen hadden. Ik heb dat via video's geanalyseerd en op basis daarvan bepaald hoe je jezelf het beste kon positioneren op de kant. Het is, net als de spelers, als scheidsrechter trainen en investeren om beter te worden.”

“Ik denk dat je eerder ‘klootzak’ tegen een man zegt dan bijvoorbeeld ‘k**wif’ tegen een vrouw.”

In de loop der jaren merkte Dutilh dat er door spelers en coaches anders werd omgegaan met vrouwelijke scheidsrechters dan met haar mannelijke collega's. Hoe dat komt weet ze niet. "Ik denk dat je eerder 'klootzak' tegen een man zegt dan bijvoorbeeld 'k**wijf' tegen een vrouw. Eerlijk gezegd heb je het als vrouw ook makkelijker tussen die kerels. Het respect is vele malen groter. Natuurlijk zijn er moeilijke momenten in de mannenwereld die het scheidsrechterkorps was. Dat pad is nu meer geëffend om een eerlijke kans te krijgen als we gelijkwaardig zijn aan de mannelijke collega. De huidige TWPC (Technische Waterpolocommissie red.) is meer gericht op hoe goed je bent. Op basis van kwaliteit word je ingezet. Ik ben best trots dat we die omslag hebben gerealiseerd."

Dat het in een lange carrière niet alleen hosanna was, blijkt wel uit de minder goede herinneringen. "Ik heb een keer een wedstrijd in Nieuwerkerk aan de IJssel gefloten waarvan ik achteraf dacht dat ik die had moeten staken. Of eentje die wel werd gestaakt, maar waar het zo uit de hand was gelopen dat achteraf nog allerlei juridische afwikkelingen nodig waren. Dat zijn zaken waar je liever niet al te vaak aan terugdenkt." Wat Dutilh wel altijd positief vond, was de feedback die ze kreeg van coaches. "Ik heb Jacob Spijker bijvoorbeeld heel hoog zitten. Die laat na de wedstrijd altijd weten om een bepaalde situatie eens na te kijken op de video. Dat is terugkoppeling in opbouwende sfeer. Wat ook wel bijzonder is, is dat ik met Barry Wittenbernds als coach van Borculo zelf meegroeide als scheidsrechter. Het team promoveerde vanuit de tweede klasse, naar de eerste klasse en door naar de eredivisie en ik tegelijkertijd ook."

HOOGTEPUNTEN

Over het absolute hoogtepunt hoefde Dutilh niet lang na te denken; de Olympische Spelen in Rio de Janeiro. "Ik dacht voor één wedstrijd te gaan en de openingsceremonie die ik heel graag een keer live wilde zien. Uiteindelijk floot ik bij de vrouwen de wedstrijd om het brons. Daarin maakte Rusland in de reguliere speeltijd zes seconde voor tijd

PALMARES

- Start opleiding international in Dunjauvaros Hongarije 2009
- Europese JeugdKampioenschappen
- WereldjeugdKampioenschappen
- Alle Europese kampioenschappen sinds 2012
- Twee keer wereldkampioenschap
- Olympische Spelen 2016
- Vier keer World League
- World Leagues Final als eerste vrouw ooit die finale mannen floot
- Elf keer Champions Leaguefinale
- World League Intercontinental (in Nieuw-Zeeland)

gelijk na een uitsluiting van mij bij Hongarije. Uiteindelijk wonnen de Russinnen na het nemen van strafworpen. Dat zijn beslissingen op leven en dood die je dan in een splitsecond neemt." Maar er was natuurlijk meer. "Op de WK in 2017 in Boedapest floot ik de finale tussen Spanje en de Verenigde Staten, een mooi duel dat nooit spannend werd door het grote verschil. En dan was er natuurlijk de afsluiter in Eindhoven. In 2012 was het, ook in Eindhoven, mijn eerste EK. Dan is het mooi om je loopbaan dan op een onverwacht EK in hetzelfde zwembad af te sluiten. Het maakte de cirkel letterlijk rond."

Nu de scheidsrechtersfluit spreekwoordelijk aan de wilgen hangt, stopt het niet voor Dutilh. Haar kennis en kunde wil ze graag in dienst stellen als delegate bij de LEN en World Aquatics. Ook daar zijn nu nog de vrouwen in de minderheid, maar staat men open voor verandering. Alle ervaringen van Dutilh zouden daar zeer welkom zijn. ◀

Diana zwaait na afloop gedag.

